

วิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อการทำนายสำหรับนักโหราศาสตร์ไทย

An Analysis of Buddhist Principles for Prediction for Thai Astrologers

¹พระจักษวัชร สละสนธิ์ และ ²พระมหาวิโรจน์ ธาระพุด
¹Phra Jaksawat Salason and ²Phramaha Viroj Taraput

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
¹Graduate School Buddhist Mahachulalongkornrajavidyalaya University Thailand.
²Mahamakut Buddhist University, Thailand.
E-mail: 1jaksawat.salason@gmail.com, 2non2518@hotmail.com

Received April 29, 2024; Revised June 11, 2024; Accepted August 9, 2024

บทคัดย่อ

ปัญหาของนักโหราศาสตร์ในสังคมปัจจุบัน คือ พุดจาหลอกลวง ไม่มีคุณธรรม พุดจาโน้มน้าวให้ทำพิธีกรรมต่าง ๆ อันไม่เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้มารับการพยากรณ์ การทำนายโดยไม่มีความรู้จริง คยโว้อวดตนเอง ใช้วาจาไม่สุภาพฟังแล้วระคายหู เกิดความโลภเรียกค่าบริการแพงเกินไป ทำนายโดยใช้หลักไม่ตรงกันกับความเป็นเหตุเป็นผล มุ่งหวังประโยชน์มากกว่าการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ดังนั้นผู้วิจัยต้องการที่จะประยุกต์แนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทยกับหลักพุทธธรรมเข้าหากัน โดยมีหลักธรรมอะไรบางอย่างที่ช่วยปรับปรุงและแก้ไขคุณสมบัติของนักโหราศาสตร์ให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความสุข บรรเทาทุกข์แก่ผู้มารับการพยากรณ์ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนายในพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาหลักการและแนวทางในการทำนายของนักโหราศาสตร์ และเพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อการทำนายสำหรับนักโหราศาสตร์ไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อหาข้อสรุปในผลการวิจัย จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า นักโหราศาสตร์ควรยึดถือหลักพุทธธรรมทั้ง 4 ประการ เพื่อการทำนายด้วยหลักธรรมทั้ง 5 ข้อนี้เชื่อมสัมพันธ์กัน คือหลักพุทธธรรมที่จะทำให้ผู้มารับการทำนายมีความพอใจในตัวนักโหราศาสตร์ กล่าวคือ เมื่อนักโหราศาสตร์มีใจรักต่อการทำนาย จะทำให้เกิดความรู้สึกรักเต็มใจในการทำนาย ช่วยให้การทำนายดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เกิดการสงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เกิดความลำเอียง วางตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลายเป็นที่พึ่งทางใจของบุคคลทั่วไป

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม; การทำนาย; นักโหราศาสตร์

Abstract

Astrologers today are often accused of being deceitful, lacking integrity, and persuading clients to perform unnecessary rituals that offer no real benefit. They make predictions without proper knowledge, boast about themselves, and use impolite language that can be offensive. Greed leads them to charge exorbitant fees, and their predictions often lack logical consistency. Their primary focus is on personal gain rather than genuinely helping others. Therefore, the researcher aims to integrate the

methods of Thai astrologers with Buddhist principles. The study seeks to identify the Buddhist principles that can improve and rectify the qualities of astrologers, ensuring they bring happiness and alleviate suffering for those seeking their counsel. The objectives of this research are to study the Buddhist principles related to prophecy in Buddhism, to examine the principles and methods of astrologers, and to analyze Buddhist principles for prophecy applicable to Thai astrologers. This is a qualitative research study that involves field data collection, followed by content analysis to derive conclusions from the research findings. The research concludes that astrologers should adhere to five key Buddhist principles for making predictions. These five interconnected principles help ensure that clients are satisfied with the astrologer. When an astrologer is genuinely passionate about making predictions, it leads to a willingness to provide continuous and sincere services. This creates mutual support and assistance, eliminates bias, and allows the astrologer to consistently be a reliable source of comfort and guidance for others.

Keywords: Buddhist Principles; Divination; Astrologers

บทนำ

โหราศาสตร์มีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต หมายถึง วิชาที่ว่าด้วย เวลา และคำว่าโหราศาสตร์ ตามตำราของ “วราหมิหิระ” กล่าวว่าเป็นคำมาจากการประสมสองคำคือ “อโห” และ “ราตรี” ซึ่งแปลว่าวันและคืน แต่ได้ตัดอักษรพยางค์แรกและพยางค์หลังออกคือตัด “อ” และ “ตรี” เสียจึงเหลือเพียงคำว่า “โหรา” (พระยาบริรักษ์เวชการ, 2511) โหราศาสตร์เชื่อว่าเป็นศาสตร์วิชาที่ว่าด้วยการค้นหาความจริง โดยอาศัยปรากฏการณ์บนท้องฟ้าเป็นมูลฐาน ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของวิชาโหราศาสตร์ไว้หลายรูปแบบตามทัศนะของแต่ละบุคคล บางท่านกล่าวว่าเป็นวิชาที่ว่าด้วยการทำนายและการพยากรณ์โชคชะตตามนุษย์และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของโลกโดยอาศัยดวงดาว บางท่านกล่าวเป็นวิทยาศาสตร์ซึ่งว่าด้วยระเบียบของโลก แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วก็คือวิชาที่ว่าด้วยการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงทั้งหลาย โดยอาศัยปรากฏการณ์บนท้องฟ้า (ประยูร พลอารีย์, 2521) โหราศาสตร์เป็นวิทยาการขั้นสูง โดยเฉพาะในสังคมอินเดียผู้ที่ศึกษาวิชานี้ได้จะมีเฉพาะบุคคลที่อยู่ในวรรณะพราหมณ์และกษัตริย์เท่านั้น ส่วนบุคคลที่อยู่ในวรรณะอื่นไม่มีโอกาสได้ศึกษาศาสตร์นี้ (เอื้อน มณเฑียรทอง, 2516) โหราศาสตร์รับมาจากอินเดีย เกิดจาก “โหรา” ที่มาจาก อโหราตร์ หรือ อโหระตต แปลว่า วันและคืน กับ คำว่า “ศาสตร์” คือ ความรู้รวมกัน คือ ความรู้เกี่ยวกับเวลาเราสามารถกำหนดเวลาได้ด้วยการอาศัยการเคลื่อนที่ของโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่ถือกำเนิดมาบนพื้นโลกก็มีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาว พระเคราะห์ต่าง ๆ โคจรอยู่ในระบบสุริยจักรวาลนี้ การอธิบายความเป็นมาของโหราศาสตร์ย่อมต้องกล่าวถึงความ เป็นมาของดาราศาสตร์ด้วย (เทพย์ สาริกบุตร, 2511)

ความเชื่อทางโหราศาสตร์มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่ชั้นปกครองจนถึงสามัญชนคนธรรมดา มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ (อชิรพนนิชา พลายนาค, 2553) โดยส่วนใหญ่แล้วมีความเชื่อในเรื่องของโชคชะตา บุคคลที่มีความเชื่อในเรื่องของโหราศาสตร์นั้นจะเป็นคนที่กลัวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือกำลังประสบกับปัญหาที่จะหาทางออกแต่ก็ไม่ว่าควรจะต้องทำเช่นไร ทำให้การไปพบหมอดูของคนกลุ่มนี้เป็นไปเพื่อต้องการหาที่ปรึกษา ต้องการคนที่คอยให้กำลังใจ หรือแม้กระทั่งเตรียมตัวพร้อมรับกับเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต สะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในมิติต่าง ๆ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน (Damnoen et al., 2021) โดยสิ่งที่ต้องการจะทราบในการมาหาหมอดูก็มีความแตกต่างออกไปตามอายุ

การศึกษา สถานะภาพ เช่น หากเป็นวัยรุ่นก็มักจะสอบถามในเรื่องการเรียน ความรัก ้วยทำงานก็อยากจะทราบในเรื่องของหน้าที่การงานคู่ครอง สุขภาพ การเงิน เป็นต้น ในแง่ของหลักจิตวิทยาหมอจะมีอิทธิพลทางด้านจิตใจของผู้รับฟังเป็นอย่างมาก มองว่าเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิตของตนเองมากกว่าจะเชื่อเรื่องการกระทำของตนเอง

เพื่อให้ นักโหราศาสตร์มีหลักพุทธธรรมยึดถือเป็นหลักประจำใจตัวนักโหราศาสตร์ เพื่อไม่ให้พูดจาหลอกลวง ไม่มีคุณธรรม พูดจาโน้มน้าวให้ทำพิธีกรรมต่างๆ อันไม่เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้มารับการพยากรณ์ การทำนายโดยไม่มีความรู้จริง คุยโวโอ้อวดตนเอง ไขว่คว้าไม่สุภาพฟังแล้วระคายหู เกิดความโลภเรียกค่าบริการแพงเกินไป ทำนายโดยใช้หลักไม่ตรงกันกับความเป็นเหตุเป็นผล ทำนายโดยขาดหลักธรรมทางศาสนา มุ่งหวังประโยชน์มากกว่าการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ พยากรณ์ในข้อห้าม 3 ข้อของโหราศาสตร์ไทย คือ ห้ามทายเรื่องสามี ภรรยา ห้ามทายเรื่องความเป็นความตาย และห้ามทายเรื่องบุตร-ธิดา โหราศาสตร์ได้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย วิชาโหราศาสตร์จะแฝงอยู่ในความเชื่อและจารีตประเพณี ได้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ 3 ประเด็น คือ 1) อิทธิพลด้านความเชื่อ 2) อิทธิพลด้านพิธีกรรม 3) อิทธิพลด้านการดำเนินชีวิต (นิชมน สารพันธ์, 2564)

บทความนี้นำเสนอการประยุกต์แนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทยกับหลักพุทธธรรมเข้าหากัน โดยมีหลักธรรมอะไรบางอย่างที่เป็นคุณสมบัติของนักพยากรณ์ที่ดี ที่จะต้องนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความสุขบรรเทาทุกข์แก่ผู้มารับการพยากรณ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนายในพระพุทธรูปศาสนา
2. เพื่อศึกษาหลักการและแนวทางในการทำนายของนักโหราศาสตร์
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อการทำนายสำหรับนักโหราศาสตร์ไทย

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายและความสำคัญของโหราศาสตร์

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการทำนายด้วยการศึกษาอิทธิพลการเคลื่อนที่ของโลก ดวงดาว ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ เพื่อทำนายอนาคตที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคล (สิงโต สุริยาอารักษ์, 2526) สังคมโหราศาสตร์มีความเป็นมาที่ยาวนาน มีปรากฏในตะวันตกและตะวันออก ส่วนประเทศไทยมีการใช้โหราศาสตร์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ประพันธ์ เตะละกุล, 2543) การทำนายของนักโหราศาสตร์คือ การทำนาย คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยลักษณะของการทำนายจะมุ่งการทำนายไปที่ชะตาบุคคล ชะตาบ้านเมือง การคลัง และการให้ฤกษ์ เป็นต้น ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการทำนายของนักโหราศาสตร์ไทยมี 2 ประเภท คือ การทำนายด้วยการอุปมา และการอนุมาน (วัชรพร ทุมมานนท์, 2559) แนวทางการทำนายดังกล่าว ส่งผลให้นักโหราศาสตร์มีบทบาทต่อสังคมไทยทั้งในด้านการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและการเมือง และด้านการให้บริการปรึกษาทางจิตวิทยา ช่วยให้ผู้รับบริการคลายความวิตกกังวล และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา รูปแบบแนวทางการทำนายของนักโหราศาสตร์มีหลักที่ต้องปฏิบัติโดยย่อ คือ การทำนายที่ไม่ควรใช้วิธีชี้นำ ไม่ทำนายความสัมพันธ์ของผู้ที่เป็น สามี ภรรยา หรือผู้ที่จะแต่งงานกัน ไม่ทำนายความเป็น ความตาย เป็นต้น นักโหราศาสตร์ในปัจจุบันได้พบปัญหาการทำนายที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันไป กล่าวคือ ทำนายไม่แม่นยำ พูดจาหลอกลวง ไม่มีคุณธรรม ทำนายโดยไม่มีความรู้จริง คุยโวโอ้อวดตนเอง ไขว่คว้าไม่สุภาพ ขาดหลักธรรมทางศาสนา มุ่งหวังประโยชน์มากกว่าการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ (ธัญญา นาคบุตร, 2556)

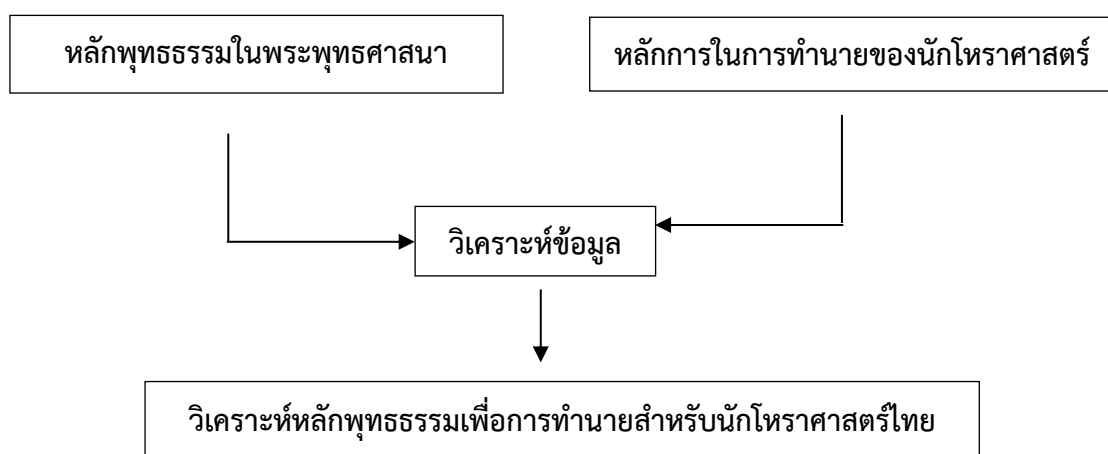
หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า อิทธิบาท 4, สังคหวัตถุ 4, พรหมวิหาร 4 และอคติ 4 นั้น คือ หลักพุทธธรรม (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ที่จะทำให้ผู้มารับการทำนายมีความพอใจในตัวนักโหราศาสตร์ จะทำให้เกิดความรู้สึกเต็มใจในการทำนาย ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายง่าย ไม่เกิดอาการท้อแท้ ช่วยให้การทำนายดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดการสร้างสรรค์ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ป.อ. ปยุตโต, 2561) เกิดการสงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ลำเอียง มีใจเป็นธรรมวางตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อนักโหราศาสตร์ได้ปฏิบัติตามนี้จะมีอานิสงส์ช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ได้ในสังคมด้วยความสุข ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เกิดความเคารพนับถือกันตามควรและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Klomkul et al., 2023) เป็นเครื่องประสานสังคมให้คงอยู่และส่งเสริมให้บุคคลมีศีลธรรมป้องกันการประพฤติดความเสื่อมเสีย ทำให้คนในสังคมชุมชนมีความเมตตากรุณาและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การสงเคราะห์อนุเคราะห์ ต้องมีการให้ มีการแบ่งปันไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เป็นความรู้ เป็นน้ำใจ เป็นคำปรึกษา (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2551) ต้องมีการใช้คำพูดการสื่อสารระหว่างกันเพื่อสร้างความเข้าใจอาจจะด้วยการใช้คำพูดวาจาหรือการสื่อสารทางอื่นที่ทำให้ผู้สนทนาเข้าใจความหมายกันได้ต้องมีการลงมือกระทำให้ปรากฏผล แต่ในอริยสัจ 4 จะช่วยทำให้นักโหราศาสตร์เข้าใจอุปนิสัยและศักยภาพของตนเอง รู้จุดอ่อนจุดแข็งของตนเพื่อการพัฒนาวิธีการทำนายให้ดีขึ้นและถูกทิศทาง ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น เป็นอุปกรณ์ช่วยในการให้คำปรึกษา และช่วยทำให้เข้าใจธรรมชาติของปัญหาของคนที่มารับทำนาย

จากบริบทของนักโหราศาสตร์กับสภาพปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้มารับบริการ ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์หลักพุทธธรรมสำหรับนักโหราศาสตร์ไทย เพื่อใช้เป็นคุณธรรมประจำตัวสำหรับให้นักโหราศาสตร์ยึดถือและปฏิบัติเป็นสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่สามารถนำมาพัฒนาตัวนักโหราศาสตร์ และรูปแบบการทำนาย รวมถึงส่งเสริมหรือสร้างสรรคนักโหราศาสตร์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมเป็นเหตุนำมาซึ่งประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ดังนั้นนักโหราศาสตร์ควรมีหลักพุทธธรรมเป็นเครื่องเตือนสติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการทำนายที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามระบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการ และแนวทางการทำนายนของนักโหราศาสตร์ รวมถึงหลักพุทธธรรมเพื่อการทำนายนสำหรับนักโหราศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนการทำวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย นักโหราศาสตร์ในสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ 10 คน และบุคคลทั่วไป 5 คน จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีความเที่ยงตรงและถูกต้อง

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเนื้อหาของงานวิจัยที่กำหนดไว้

3) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร

(1) เอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ผู้วิจัยได้ศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย และอรรถกถาฎีกา เป็นหลักในการวิเคราะห์

(2) เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร งานวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย

2) การรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ทั้งจากเอกสาร และภาคสนามมาวิเคราะห์โดยแยกแยะประเด็นที่ศึกษาหาสิ่งที่เหมือนและแตกต่างหรือมีความสัมพันธ์กับองค์ความรู้ ต่อมาก็จะวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาพิจารณาความถูกต้องว่าสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ เพื่อตอบปัญหาวิจัยและสรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

1. หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนายนในพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัย พบว่า อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อคติ 4 และอริยสัจ 4 คือ หลักพุทธธรรมที่จะทำให้ผู้มารับการทำนายนมีความพอใจในตัวนักโหราศาสตร์ กล่าวคือ เมื่อนักโหราศาสตร์มีใจรักต่อการทำนายน จะทำให้เกิดความรู้สึกเต็มใจในการทำนายน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายง่าย ไม่เกิดการท้อแท้ ช่วยให้การทำนายนดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดการสร้างสรรค์ เกิดการสงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ลำเอียง มีใจเป็นธรรมวางตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อนักโหราศาสตร์ได้ปฏิบัติตามนี้จะมีอานิสงส์ช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ได้ในสังคม

ด้วยความสุข ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เกิดความเคารพนับถือกันตามควรเป็นเครื่องประสานสังคมให้คงอยู่และส่งเสริมให้บุคคลมีศีลธรรมป้องกันการประพฤติดความเสื่อมเสีย ทำให้คนในสังคมชุมชนมีความเมตตา กรุณาและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การสงเคราะห์อนุเคราะห์ ต้องมีการให้ มีการแบ่งปันไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เป็นความรู้ เป็นน้ำใจ เป็นคำปรึกษา ต้องมีการใช้คำพูดการสื่อสารระหว่างกันเพื่อสร้างความเข้าใจอาจจะด้วยการใช้คำพูดวาจาหรือการสื่อสารทางอื่นที่ทำให้ผู้สนทนาเข้าใจความหมายกันได้ต้องมีการลงมือกระทำให้ปรากฏผลคือมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นและต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์กันโดยทั่วถึงและต่อเนื่อง แต่ในอริยสัจ ๔ จะช่วยทำให้นักโหราศาสตร์เข้าใจอุปนิสัยและศักยภาพของตนเอง รู้จุดอ่อนจุดแข็งของตนเพื่อการพัฒนาวิธีการทำนายให้ดีขึ้นและถูกทิศทาง ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น เป็นอุปกรณ์ช่วยในการให้คำปรึกษา และช่วยทำให้เข้าใจธรรมชาติของปัญหาของคนที่มารับทำนาย

2. หลักการและแนวทางในการทำนายของนักโหราศาสตร์

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการทำนายด้วยการศึกษาอิทธิพลการเคลื่อนที่ของโลก ดวงดาว ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ เพื่อทำนายอนาคตที่อาจจะเกิดขึ้นกับบุคคล สังคมโหราศาสตร์มีความเป็นมาที่ยาวนาน มีปรากฏในตะวันตกและตะวันออก ส่วนประเทศไทยมีการใช้โหราศาสตร์ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ การทำนายของนักโหราศาสตร์คือ การทำนาย คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยลักษณะของการทำนายจะมุ่งการทำนายไปที่ชะตาบุคคล ชะตาบ้านเมือง การคลัง และการให้ทุกข์ เป็นต้น ทั้งนี้รูปแบบและวิธีการทำนายของนักโหราศาสตร์ไทยมี 2 ประเภท คือ การทำนายด้วยการอุปมา และการอนุมาน แนวทางการทำนายดังกล่าว ส่งผลให้นักโหราศาสตร์มีบทบาทต่อสังคมไทยทั้งในด้านการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและการเมือง และด้านการให้บริการปรึกษาทางจิตวิทยา ช่วยให้ผู้รับบริการคลายความวิตกกังวล และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา รูปแบบแนวทางการทำนายของนักโหราศาสตร์มีหลักที่ต้องปฏิบัติโดยย่อ คือ การทำนายที่ไม่ควรใช้วิธีชี้นำ ไม่ทำนายความสัมพันธ์ของผู้ที่เป็น สามี ภรรยา หรือผู้ที่แต่งงานกัน ไม่ทำนายความเป็น ความตาย เป็นต้น นักโหราศาสตร์ในปัจจุบันได้พบปัญหาการทำนายที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันไป กล่าวคือ ทำนายไม่แม่นยำ พุดจาหลอกหลวง ไม่มีคุณธรรม ทำนายโดยไม่มีความรู้จริง คุยโว้อวดตนเอง ใช้วาจาไม่สุภาพ ขาดหลักธรรมทางศาสนา มุ่งหวังประโยชน์มากกว่าการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

3. วิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อการทำนายสำหรับนักโหราศาสตร์ไทย

ผลการวิจัย พบว่า อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อคติ 4 และอริยสัจ 4 หลักพุทธธรรมทั้ง 5 ถึงแม้จะไม่สามารถใช้ได้ทุกข้อก็ตาม ดังนั้น นักโหราศาสตร์จะต้องยึดถืออิทธิบาท 4 เพื่อให้ตัวนักโหราศาสตร์มีใจรักต่อการทำนาย ทำให้เกิดความรู้สึกรักเต็มใจในการทำนาย เกิดความขยันไม่มีความเกียจคร้าน มุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ ช่วยให้การทำนายแต่ละครั้งดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการ ยึดถือสังคหวัตถุ 4 เพื่อให้เป็นผู้มีจิตใจสงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ลำเอียง มีใจเป็นธรรมวางตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ยึดถือพรหมวิหาร 4 เพื่อการทำนายดวงต้องเป็นไปด้วยจิตใจที่ดี มีความจริงใจ ปราศรณาให้คนที่มาดูดวงพ้นจากความทุกข์ มีความสุขความเจริญ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เป็คุณประโยชน์ ยึดถืออคติ 4 เพื่อใช้เครื่องเตือนใจให้หลีกเลี่ยงในความประพฤติดที่เกิดขึ้นจากทางกาย วาจา และจิตใจ โดยการพิจารณาถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมา หากพิจารณาว่าเรากำลังมีจิตใจลำเอียง ก็ให้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ โดยถือหลักในการเอาใจเขามาใส่ใจเราพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นความอยู่ดีธรรม และสิ่งใดเป็นความอยู่ดีธรรม รู้เท่าทันความไม่ชอบ ความเกลียดชัง พยายามกล่าหาญในการทำในสิ่งที่ดีงาม ส่วนการยึดถืออริยสัจ 4 นั้น ก็เพื่อให้นักโหราศาสตร์ใช้ปัญญาหาวิธีการแก้ไขปัญหาในตัวเองจากความผิดพลาดทั้งหมดที่เกิดขึ้น เป็นการปรับปรุงและพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

สร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจแก่คนที่มาดูแล เพื่อใช้เป็นคุณธรรมประจำตัวสำหรับให้นักโหราศาสตร์ยึดถือและปฏิบัติเป็นสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่สามารถนำมาพัฒนาตัวนักโหราศาสตร์ และรูปแบบการทำนาย รวมถึงส่งเสริมหรือสร้างสรรค์นักโหราศาสตร์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมเป็นเหตุนำมาซึ่งประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ดังนั้นนักโหราศาสตร์ควรมีหลักพุทธธรรมเป็นเครื่องเตือนสติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการทำนายที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุข

อภิปรายผลการวิจัย

ความคิดเห็นของนักโหราศาสตร์ และบุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 2 ประการ คือ สมควรที่จะให้นักโหราศาสตร์ยึดมั่นหลักพุทธธรรมทั้ง 5 ประการ ได้แก่ อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อคติ 4 และอริยสัจ 4 ที่ผู้วิจัยนำเสนอไว้ทั้งหมดไม่มีข้อใดข้อหนึ่งมากกว่า ซึ่งจะส่งเสริมให้นักโหราศาสตร์มีความน่าเชื่อถือต่อคนในสังคม เป็นที่น่าเคารพ น่าศรัทธา เกิดความไว้วางใจ ดูเป็นคนไม่หลอกลวง ดูเป็นคนอบอุ่นจริงใจ จนบางครั้งนักโหราศาสตร์ก็อาจจะมองข้ามผลประโยชน์ที่จะได้รับไป และยังใช้สอนคนที่มาดูแลเมื่อเขาต้องการคำแนะนำส่งผลให้คนทั่วไปที่ไม่ได้ชอบในวิชาโหราศาสตร์ไม่มองว่าวิชาโหราศาสตร์เป็นวิชาที่ซุ่มอเมามาคนให้มงายหลงเชื่อ กับสิ่งที่ไม่มีความเหตุผล จนต้องเสียเงินเสียทองมากมาย และไม่จำเป็นว่านักโหราศาสตร์จะต้องยึดถือไว้อย่างเดียว คนทั่วไปก็จำเป็นต้องยึดถือไว้เหมือนกัน เพราะหลักพุทธธรรมทั้ง 5 นี้ เป็นคำสอนที่เอาไว้ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สอนให้รู้จักการแก้ปัญหาชีวิต เป็นต้น เมื่อนักโหราศาสตร์มีใจรักต่อการทำนาย จะทำให้เกิดความรู้สึกเต็มใจในการทำนาย ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายง่าย ไม่เกิดอาการท้อแท้ ช่วยในการทำนายดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดการสร้างสรรค์ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ป.อ. ปยุตโต, 2561) เกิดการสงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ลำเอียง มีใจเป็นธรรมวางตนเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อนักโหราศาสตร์ได้ปฏิบัติตามนี้จะมีอานิสงส์ช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ได้ในสังคมด้วยความสุข ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เกิดความเคารพนับถือกันตามควรเป็นเครื่องประสานสังคมให้คงอยู่และส่งเสริมให้บุคคลมีศีลธรรมป้องกันการประพฤติดความเสื่อมเสีย (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ทำให้คนในสังคมชุมชนมีความเมตตากรุณาและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การสงเคราะห์อนุเคราะห์ ต้องมีการให้ มีการแบ่งปันไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ เป็นความรู้ เป็นน้ำใจ เป็นคำปรึกษา (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2551) ต้องมีการใช้คำพูดการสื่อสารระหว่างกันเพื่อสร้างความเข้าใจอาจจะด้วยการใช้คำพูดวาจาหรือการสื่อสารทางอื่นที่ทำให้ผู้สนทนาเข้าใจความหมายกันได้ต้องมีการลงมือกระทำให้ปรากฏผล แต่ในอริยสัจ 4 จะช่วยให้นักโหราศาสตร์เข้าใจอุปนิสัยและศักยภาพของตนเอง รู้จุดอ่อนจุดแข็งของตนเพื่อการพัฒนาวิธีการทำนายให้ดีขึ้นและถูกทิศทาง ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น เป็นอุปกรณ์ช่วยในการให้คำปรึกษา และช่วยทำให้เข้าใจธรรมชาติของปัญหาของคนที่มารับทำนาย

ดังนั้น จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าวิชาโหราศาสตร์นั้นมีความน่าเชื่อถือ ควรค่าแก่การรักษาและพัฒนาไปเรื่อยๆ โดยปัจจัยสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งผลให้เกิดเป็นความพึงพอใจของผู้ที่ได้เข้ารับบริการจากหมอดูในส่วนที่เกิดจากตัวหมอดู ปัจจัยที่สำคัญในส่วนนี้ประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลักได้แก่ บุคลิกลักษณะส่วนตัวของหมอดู เป็นการแสดงออกถึงความจริงใจ เอาใจใส่ต่อผู้เข้ารับบริการ มีจรรยาบรรณ ความสามารถของหมอดู ต้องมีความแม่นยำ เห็นได้จริง รวมถึงการเป็นผู้ที่แสดงออกได้ถึงความสามารถที่พิเศษเหนือคนธรรมดา วิธีการพูดคุยของหมอดู ต้องพูดคุยกู้เรื่อง เข้าใจ มีความสนใจต่อผู้ฟัง รวมถึงการสนทนาแบบเป็นกันเอง คำทำนายที่หมอดูมีให้ควรเป็นคำทำนายที่ดีเพื่อให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความรู้สึกพึงพอใจ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาการทำนายของนักโหราศาสตร์ตามหลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนา ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้

สรุป

พระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมเป็นเหตุนำมาซึ่งประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและแก่ผู้อื่น ดังนั้นนักโหราศาสตร์ควรมีหลักพุทธธรรมเป็นเครื่องเตือนสติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการทำนายที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุข ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมอันได้แก่ อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อคติ 4 และอริยสัจ 4

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรปลูกฝังหลักคุณธรรมจริยธรรมของนักโหราศาสตร์ในการทำนายโดยใช้หลักพุทธธรรม เขามาพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจของนักโหราศาสตร์ โดยกำหนดใช้หลักพุทธธรรม และหลักคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องไปในทางเดียวกัน เพื่อเป็นรูปแบบไปประยุกต์ใช้หรือนำไปบูรณาการการทำนายดวงชะตาให้ดียิ่งขึ้น แม้ว่าสังคมไทยให้ความสนใจในทางโหราศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามชาวพุทธก็ยังมีพื้นฐานจิตใจที่เชื่อในหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางโหราศาสตร์ ควรจะบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการให้คำปรึกษาทางโหราศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการทำนายดวงชะตานั้นๆ นักโหราศาสตร์ ควรใช้ความรู้ทางโหราศาสตร์ที่สังคมไทยมีความสนใจมาเป็นประโยชน์ ในการเผยแพร่หลักพระพุทธศาสนา เพื่อที่จะจูงใจให้มีความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เป็นแก่นสาระอย่างแท้จริงตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ หลักพุทธธรรม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การดำเนินชีวิตของประชาชนที่มารับการทำนาย โดยควรให้ความสำคัญกับการทำนายของนักโหราศาสตร์ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ ศึกษาการพัฒนานักโหราศาสตร์ให้สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือต่อคนในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- ณิชน สารีพันธ์, จรัส ลีกา, พระมหาไพฑูริย์ สิริธมโม และ พระมหาจิณกมล เป็นสุข. (2564). โหราศาสตร์กับการดำเนินชีวิต. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 8(4), 57-68.
- เทพย์ สาริกบุตร. (2511). *โหราศาสตร์ปริทัศน์ ภาค 1*. กรุงเทพฯ: เกษมบรรณกิจ.
- ธัญญา นาคบุตร. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านโหราศาสตร์กับความสุขในที่ทำงานของพนักงาน บมจ.ธนาคารกรุงไทย สำนักงานใหญ่ สายงานปฏิบัติการ(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประพันธ์ เตละกุล. (2543). *ดาราศาสตร์และอวกาศ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประยูร พลอารีย์. (2521). *อารัมภบทโหราศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรวิทยา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- พระยาปริริกษ์เวชการ. (2511). *ความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มิตรสยามการพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรพร ทุมมานนท์. (2559). การประยุกต์หลักพุทธสันติวิธีในการทำนายของนักโหราศาสตร์ไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 4(พิเศษ), 198-208.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สิงโต สุริยาอารักษ์. (2526). *โหราศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: เกษมบรรณกิจ.

อชิรพนิชา พลายนาค. (2553). *การใช้โหราศาสตร์เป็นวิถีทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอื้อน มณเฑียรทอง. (2516). *พระคัมภีร์โหราศาสตร์ศิลปาคม ภาค 1*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.

Klomkul, L., Damnoen, S., Sawasdee, U., & Wilairadtanakun, A. (2023). Network Development of Buddhist Communication Innovative Space For Media Literacy of Thai Youths. *Journal of Namibian Studies: History Politics Culture*, 35, 919-935.